

LA VEU DEL VALLÈS

SETMANARI IL·LUSTRAT, LITERARI
Y DEFENSOR DELS INTERESSOS MORALS Y MATERIALS DE LA COMARCA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Ripollet, trimestre... . . . . . 1 ptas.
Fora de la vila, trimestre . . . 1'50 "
Extranjer y ultramar l'any . 9' "

DIRECCIÓ
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer del Mitj-dia, 5

La correspondencia al Director.
Los originals no 's retornan.

PREUS DE VENDA

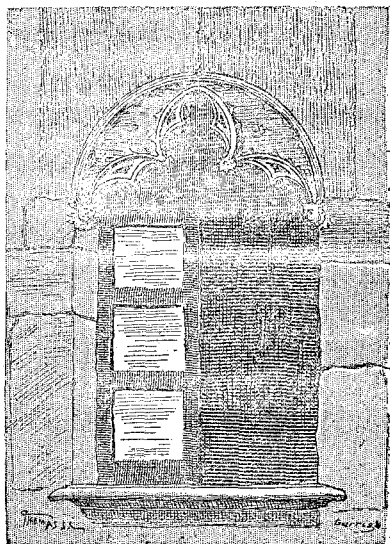
Un número . . . . . 10 cénts.
" " atrassat . 15 "

ANUNCIS Á PREUS CONVENCIONALS

CORRENT LO VALLÈS

L' enrunat castell feudal que dona nom al poble de Moncada és evident prova de que és un poble molt antic y que en los temps passats per s' importancia històrica havia gosat de just renóm.

Avuy ab tot y ser molt conegut dels barcelonins que hi van á passar l'istiu en gran nombre creant una població

nova ab magnífichs edificis particulars, fondas y llocs d' esbarjo; nó per aixó ha perdut aquell caràcter de las etats passadas, com á prova convincent de que aixís és, nos ho mostra l' adjunt grabat; bonich exemplar de l' arquitectura gòtica en la terra vallesana.

MONCADA.—Finestra d' una casa particular.

Dibuix de F. J. Garriga, de un croquis de E. Canibell.

◆ AVÍS ◆

Tothom que hagi rebut lo periòdich y no donga avis en contra s' el considerarà com á suscriptor.

L' Administrador.

UNA NOVA INDUSTRIA

Galantment invitats pel rich y laboriós propietari de Banyeres (Tarragona) D. Joan Torras, tinguem lo gust de visitar la fàbrica que acaba d' instalar en terme de Castellet.

Está situada á una hora escassa de l' estació de Arbós y en terrenos pròxims al ferrocarril de Tarragona y á la carretera de Valencia, De pás farém constar que aquesta carretera, en aquell indret, está en tan lamentable estat de conservació qu' es fá perillós lo transitar per ella; bé valdria la pena de que qui tingués la obligació de cuidarsen, realment s' en cuidés.

Existeixen formats en épocas geològiques anteriors, abundantíssims sediments síliceos en forma de fina y blanca arena. La successió d' innumerables anys, l' obra continuada dels elements acumulada en moltes centurias, han sepultats la sílice arenosa dessota d' una capa de terreno laborable.

La sílice és un dels elements que la industria aprofita, agermanantla ab altres substancies pera la fabricació de totes las diferentes classes de vidre y aquest és l' objecte de la fàbrica; transformar aquella terra impropia pera una productiva explotació agrícola y d' insignificant valor actual, en un producte comercial.

Pera lograr aquest objecte ha sigut necessari cridar á concurs diferentes branques de la moderna industria y admira veurer reunidas

en aquell paratge y en un sol local tanta y tant diversa maquinaria.

Després d' un rentatge preliminar sufreix l' arena una clarificació mediant una série d' aparells perteneixents al sistema Dorr ingeniosament modificats. Separadas las impurezas més visibles, si bé nó las més perjudicials, neta ya l' arena de substancias orgánicas y d' alumina se procedeix mediant operacions químicas que tenen lloch en grans y sólits aparells disposats pera trevallar á alta presió á la separació del ferro qu' en petita cantitat l' acompanya.

Altres rentatjes tenen lloch encare y després de la dessecació; s' obté lo producte comercial, l' arena sílicea, que totes las fàbricas de vidre consumeixen en la actualitat de procedencia francesa.

Entre la complicació d' aparells, desde las calderas y máquinas de vapor, fins als fonamentals de l' industria, en tota sa varietat s' observa una perfecció que confirma la fama de las primeras casas constructoras Alemanas d' ahont provenen, mereixent igual elogi «La Maquinista» de Barcelona que en cuants treballs hi ha fet, y no son poch, s' ha demostrat digne de la mateixa fama.

Gracias al esforç colossal que representa la creació d' aquella industria, ha lograt lo Sr. Torras ab sa inteligencia y constancia que la industria del vidre no segueixi. com fins avuy, feudataria de l' arena de Fontenebleau y d' Aumont qu' es creya insubstituible. Aquesta fàbrica catalana produheix en marcha normal fins á cincuenta toneladas diarias d' arena sílicea que pot considerarse químicament pura y prácticament igual ó millor á l' estrangera.

Rebi D. Juan Torras la nostra enhorabona per l' empresa qu' ha realisat en bé de la producció nacional y nostre agraïment per la fina atenció y obsequis de que hem sigut objecte.

E. B.

B O N   C O N S E L L

Lo gran *manubrio* politic,
 roda tant desbaratát
 que ¡vaija! ni homes, ni donas,
 ni paisáns, ni militars,
 sigan burros ó be sabis
 saben quin compás portar;
 ni ho saben parlánt en plata.
 los que 'l fan giravoltar;
 ó sinó agafin *la prempsa*
 y com jo també ho *veuran*
 llegim: Ahí lo *gran Cánovas*
 lo guenyo piramidal.
 parlant del estat d' Espanya
 digué ab gran formalitat:
 que tot va més be, que á *Xauxa*
 que, qui 's queixa es un bergant
 que ho fá per costum, per vici
 y per ganas de parlar,

En Sagasta, diu: Que'n Cánovas.
 es un morri que, ja, ja,
 y qu' aixó que diu qu' es *Xauxa*
 es un mercat de Calaf,
 Ple de mals y de tragerías
 y d' animalóns tarats,
 y que si ell no pren las riendas
 hi haurá un daltabaix tant gran,
 que ni tampoch per cal *recio*
 ho podrem aprofitar.

La Borsa seguint la moda,
 y 'l desgabell general
 dona cada sotragada,
 cada empena y cada salt
 que ni al ball *de las gitanas*
 s'en donan de mes estranys.

Ve un parte y diu: ¡Filipinas
 passa per un grave pas!
 y tot seguit sotragada
 y baixa un parell de pams
 En ve un altre: En Polavieja
 diu que tot s' arreglará!
 donchs empena desseguida
 y puja dos pams y cuart
 la gent no viu, ni sossega,
 ni dorm ab tranquilitat.

¡En Weyler sur á campanya!
 tothom riu cosa d un cuart.

¡En Weyler torna á la Habana!
 vaija adieu tranquilitat.

¡Los Estats Uuits murmuran!
 au totho á tremolar.

Ara diu: Que ja s' arroussan.
 donchs siguem valents y avant.

¡En Blanco vol aná á negres!

¡En Weyler vol aná á blanchs!

¡En Clevelánd roda 'l bombo!

y acaba de fé un badall,

y encar que siga de *mandra*,

de son, ó de massa fart

la nova arriba aquí á Espanya,

iy espectació generall

y Espanya es una gran olla

plena de monjas de mar

que pujan, baixan y bullen

ab un soroll infernal,

y la cosa esta que trina,

y tothom arrufa 'l nas,

y 'l pais ja ni vol treure

lo carro del pedregál.

Puig com veu que hi van á sobre
Cánovas. Moret Pidal.

En Romerito, en Sagasta,
y un sens fi de generals,
que ab la boca bea oberta
y unas dents fenomenals
criдан, cantan, esbalotan
y á tothom fan murmurar
¡Ó aquets socios son ben ximplés
ó be; francament lo fan!!

Y fins que hi haigi una *lliga*
per empenye 'l carro atrás
y 'l conluheixi á son puesto
aixó no s' acabarà.

(Si no saben hont posarlo
jo, ja se un lloch adequát
se un edifici modeló
pel cantó del Llobregát

S' anomena Sant Baudií
y es un lloch recomanat
pe 'ls que parlan á tall d' orga
y tenen sebas al cap.)

Quant sigui l' hora, aviseume;
qu' os hi daré un cop de má.

P. G.

CRÒNICA

**Donem las gracias mes expresivas,
á tots cuants, ja de paraula, ja per
escrit nos han prodigat elogis que
considerém inmerescuts; encoratjant-
nos en nostra tasca, fén creixer la fé
en nostres cors y la esperança de que
nostra coratjada no s' haurá fet en vá.**

**Ahir, com avuy y avuy com demá,
nostre lema serà sempre 'l mateix.**

En lo número passát, degút á la pressa ab
que va editarse s' hi vehuen varias erradas de
impremta, que no corretjim en lo present,
guig creyem que la natural instrucción y pen-
etració de nostres lectors haurá esmenat en son
lloch.

Ab motiu de ser divendres la diada de Na-
dal, lo número próxim veurá la llum en dit
dia.

L' aplaudida societat coral *El Vallés*, d'
aquesta vila, galantment invitada, 's proposa
donar una vetllada musical, la nit del 25, dia-
da de Nadal, en la anomenada *Sala de baix*,
del vehí poble de Santa Perpétua.

Desitjem molta sort y molts aplausos á la
simpática societat *El Vallés*.

La societat coral *Centre Catòlich* al igual
que 'ls altres anys assistirà á la típica misa
del gall, ahont cantarà alguna de las bonicas
pessas de son repertori y adecuadas á dit acte.

La societat *La Violeta* donará lo dia 26
del corrent, festivitad de Sant Esteve, dos balls
de societat un á la tarde y l' altre á la nit, en
lo *Círcol Democrátich Ripolletense*, d' aquesta
vila.

La execució del programa anirà á carrech
d' una renombrada orquesta de Barcelona.

Lo *Centre Catòlich* celebrarà la festivitad
de Nadal ab una esmerada funció. Se posarán
en escena lo magnífich drama *La má de Deu*
(estreno) y la bonica pessa *La Colometa*, cor-
rent lo desempenyo de ditas obras á cárrech
de varios aficionats de la vila, cooperats per
altres de Barcelona.

En los intermedis s' executarán escullidas
pessas de música per distingidas senyoretas
de Barcelona.

Tením á la vista varias cartas que s' ens
han dirigit, pintantnos l' entusiasme, que per
tot regna á causa de la mort del *mulato* Anto-
nio Maceo.

Tothom qu' estimi á la seva sanch, ha de
felicitar-se per la mort de tal *cabecilla*, quant
no per altra cosa, per haber sigut lo fer mulato
lo més saguinari estassador de vidas espanyo-
las, y que las llágrimas que de fiero la seva
mort, estalviarà á molts mares.

Pro d' aixó á dir que la guerra de Cuba ja
's pot donar per acabada hi ha una pujada
més grossa que la montanya de l' Ermita.

D E F O R A

Granollers.—S' ha creat en aquesta Vila un còmissió composta dels directors de la premsa local y de lo més granat de la població, á fi de fer tot quant siga necessari per fer-se ab recursos per auxiliar als fills de la població que retornin ferits ó malalts de Cuba ó Filipinas.

Es un fet que honra en gran manera á Granollers y que desitjém tinga bona acullida per tot. M. T.

Mollet.—Los Senyors fabricants que no van poguer fer fira en Ripollet per establí una fàbrica, han lograt entendrers per aixecarse en Mollét.

Ab motiu de la celebració de la festa de Sta. Llúcia, se executá un ofici per los aficionats del poble (alguns d' ells músichs) ab molt acert y afinació, cooperats per l' inteligent jove D. Joseph Durán, que demostra ser un organista de primera forsa.

Fa ccsa d' any y mitj se comensá á tramitar l' expedient per la construcció del edifici destinat á Escolas públicas, y per més qu' es de suma necessitat, sembla que n' hi ha per temps. ¿Será perqne volen que 'ls fills de nostres nets lo trobin més nou? Si 's tractés de una plassa de toros, de segú que no solzament corria á marchas dobles l' expedient, sinó que fins 's daria subvenció sobre de subvenció (llegeixis primé al contractista) V. P.

S. Esteve de Castellar.—Ha produhit gran antussiasme en aquesta població, lo senyalament del dia 21 del próxim Janer, per la adjudicació en srbasta pública, de la construcció de dos ponts sobre 'l riu Ripoll, obras de gran importancia y de resultats positius.

Tal resolució se deu al afany que de servir á son districte te nostre incansable diputat D. Timoteo Bustillo.

També las obras costejudas per nostra benvolguda filla adoptiva Sra. Vda. Tolrá van adelantantse rapidament ab gran contento de tots los vehins J. V.

San Cugat del Vallés.—Reyna molta efervessencia y bastant pánich en aquesta Vila, ab motiu de haberse processat á 12 individus y ab vista de adicionarshi alguns més.

Molt comentat és tal succés y més ara que era un fet l' apinyament de diferentes fraccions ab objecte de fer administració honrada y as-

mortuhir rencors que sempre solen ser perniciosos al be comú.

Ne dihem res més per avuy per estar l' asunto *sub judice*. A. S.

SECCIO AGRICOLA

MOLTA fou la existencia de garrofas que hi havia en plassa en lo darrer mercat del Vendrell y degut sens dupte á aquesta circumstancia y tambe á la necessitat de ferse ab diner pera 'l pago de la contribució del trimestre actual, se cotisaren ab alguna baixa, ó sia 5'50 pessetas quintá. No obstant las grans partidas no s' obtenen á menos de 6 pessetas.

Los vins continúan realisantse á 20 pessetas càrrega, haventse cotisat algunas partidas, classe superior, á 21 pessetas.

—La més nutritiva é higiénica de las verduras d' Europa es, sense cap mena de dupte la col: constituheix l' aliment principal y casi excludiu de pobles enters durant los mesos d' hivern. Com á verdura y com á farratge es tal la seva importancia, que pot posarse al nivell del blat y de la garrofa. Una hectárea de terra dedicada á cereals produheix, per terme mitj 20 hecto itres ab 40 kilograms de nitrógeno; plantada de cols, produheix 30,000 kilograms de carn ó 4,000 litres de llet.

Poden conservarse frescas y fermentadas. Pera conservarlas frescas, s' arrencan en lo mes d' Octubre pera plantarlas novament al abrich d' una paret exposada al Nort ó á ponent; prop d' ella, s' hi fa un solch de no molta fondaria, y en son fons s' hi van colcant las matas unas al costat de las otras ab l' ull en direcció del Nort; se cubren després las arrels ab la terra extreta d' un altre solch que 's fa prop de la primera; s' hi planta en ella una altra filera de cols tocanse unas ab otras; y en igual forma 's prossegueix fins á acabar la operació. Quan venen los frets, se tapa la plantació ab fullas, estoras, palla. etc.

Los pobles del Nort fan un gran consum d' aquet vejetal y 'l conservan salantlo en barrils la conserva reb lo nom de *sauer kraut* ó choucroute. Arrancadas las cols las colocan en un lloch abrigat, y allí las deixan per espay d' una setmana, ab l' objecte de que perdin part de l' argua de vejetació. Un cop aixutas, las tallan en capas transversals ab un ganibet

de variass fullas; després de talladas las van dipositant en un barril per capas d' un pam, escampanthi sal per damunt, y además grans de pebre, llorer, etc.; y per últim, las apretan ab un piló de fusta. Quan lo barril está casi ple, 's cubreix ab fullas enteras y una tapadora de fusta, se subjecta aquesta ab pedras y s'hi tira aygua sobre fins que vessi. Al cap de poch s' inicia la fermentació, que dura mitj mes; un cop terminada, está en disposició de consumir-se 'l contingut del barril. Se comensa per treure la sa'morra, las fullas y las pedras; se pren la cantitat de choucroute que 's considera necessaria pera 'l consum del dia, se posa de nou la tapadora, y altre vegada s' ompla aquesta d' aygua, á fi de que l' ayre no hi tingui 'l més petit accés. La primera tanda no s' aprofita. Convé visitar de tant en tant los barrils y mantenirlos en lloch abrigat.

VARIETATS

L' estat que celebra mes dias de festa, és Turquia, ahont no hi há al any mes que 267 dias de trevall.

Després dels súbdits del sultán, segueixen los inglesos ab 278 dias del any; los espanyols 290; los austriachs 295; los italians 298; los bábaros 300; los saxons y los francesos 302; los suïssos, danesos y noruechs 303; los prussians 305; los holandesos nort-americans 308; los húngars son los guanyadors, puig treballan 312 dias l' any.

Lo senyor Taux, un suis que habita á Strasburg, diu haver conseguit donar al acer una duresa extraordinaria termpantlo en un bany conductor atravessat per una corrent electrica.

Ab un taladro templat elèctricament perforá 'l senyor Taux un trós 'd acer fos, d' un projectil de gros calibre, en la meytat de temps que l' empleat pera la mateixa operació ab altre taladro del millor acer, trempat per los procediments ordinaris. Además, examinant aquella ferramenta ab un lente, no se li trobá lo més mínim desperfecte.

Ab una serra circular, trempada en lo bany elèctric, se tallaren barras de ferro ab sorprendent facilitat. Ab un cisell d' acer elèctric se lográ talear en fret una barra d' acer de 35 milímetros d' amplada per 18 de gruix, sense observar després cap desperfecte en lo tall del cisell.

PROPIETATS ABSORVENTS DE LA LLET.

La casualitat nos ha fet saber las propietats absorvents de la llet. Una nit quedá en l' habitació d' un malal un vas de llet propet á una ampolla mal tapada que contenia aigua de quitrá. Al dia següent la llet feya un olor molt pronunciat d' aquesta substancia. Lo mateix fenómeno s' observa en un vas de llet posat al costat d' essencia de trementina. La llet, com és natural, no podia veures. Donchs no és duptós que la llet té un poder absorvent considerable.

Degut á tan casual observació, s' han fet diferents experiments posant al costat de vasos de llet substancias diversas dán per resultat lo següent: lo gas de carbó, l' hi dona una olor molt pronunciada; la trementina, las sebas y l' oli de parafina l' hi dona molt forta; al mesch, molt llauger; la asafétida, molt distinta; el peix passat, molt dolenta; la cánfora, moderada; etc. están tant sols vuit horas las substancias ditas al costat de la llet.

La llet conserva son olor durant catorse horas, és donchs presis allunyar la llet de substancias volátiles aixís com també no tenirla en las cambras dels malals ahont hi acostuman aquellas serhi y per fi, convé no veure llet que haja estat prop de personas atacadas d' enfermetats encomanadissa.

Firas desde 'l dia 21 al 27 del corrent

Dia 21.—Barcelona, Blanes, Cervera, Falset, Montblanch, Olot, Palamós, Tarragona, Tremp, Vilafranca del Panadés y Figueras.—Dia 27.—Artesa de Segre.

TRENCA-CLOSCAS

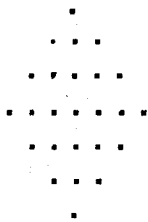
ENDEVINALLA

¡Dos-cinch! Si que, un-dos tres; aquella hu-cuart; tant, tres-doble; ¡no cuarta-tres! tant de sopte trobá, quart tersa y fe 'l pes.

Qu' es una, cinch-invers-terça, 'm dius: y que sols te un, quart y es saber, ters-cinch girats de llassos y llassets plena.

¿Si vols curarla? un garrót es la més bella recepta y si á tu 't vol, un-dos-terça qu' apren-gui de fer de Tot.

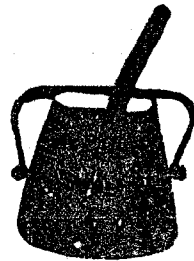
ROMBO

Sustituir los punts ab lletres de modo que llegidas horizontal y verticalment diguin: 1.ª ratlla; consonant; 2.ª lo'que te, tota armonía. 3.ª Riu del Vallés; 4.ª Vila del id.; 5.ª poble del id.; 6.ª beguda alimenticia y 7.ª consonant;

GEROGLIFICH

X
G II
SABADELL
A IO
CASTELAR ó SAMANS
:: pº K K

SOLUCIONS AL TRENGA CLOSCAS AL N.º PASSAT

Endevinalla.—Porró.

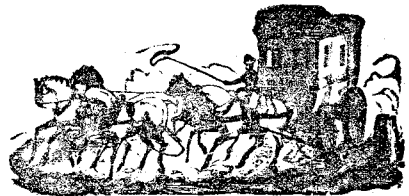
Conversa.—Tana, Pí, sis, quart.

GEROGLIFICH.—La tresa te una casa que li dona un parell de duros diaris.

Santoral de la Setmana

- Dilluns 21.—St. Tomás ap. y S. Severiá b. cf. Sol en Capricorni-Ivern
- Dimars 22.—Sts. Zenon, Demetri y Fluviá, soldats mrs.
- Dimecres 23.—Sta. Victoria vg. mr. y S. Sér-vulo, paralitich.
- Dijous 24.—St. Delfi, b.-Se tancan los tritu-nals.
- Divendres 25.—✠ La Nativitat de N. S. J. C.
- Dissapte 26.—St. Esteve, proto-mártir.
- Diurnenge 27.—St. Joan ap. y evang.

CORRESPONDENCIA

Exem. Sr. D. M. P. C.—J. V. V.—P. M.—M. T. Vda A.—J. B. C.—J. T. R., Barcelona.—A. R., Mon-cada.—V. Ll., Sardayola.—E. B. B., Lleyda.—J. P. S., Ripollet, quedan inscrits com a s. scriptors.—I. P., Barcelona, se li envia 'l setmanari.—V. F. F., Mollet, va publicat, gracias; constancia.—J. B., Mon-cada, envihi lo promés.

Tot lo demás que no 's contesta es al cove.

Imprempta de M. Ribera, Sant Domingo, 34.-Sabadell.

ANUNCIS

LA VEU DEL VALLÈS

PREUS DE ANUNCIS

	Per 4 números seguits	Per 1 trimestre 13 números seguits
1/8 plana	3 ptas.	8 ptas.
1/4 "	5 "	13 "
1/2 "	8 "	22 "
3/4 "	12 "	33 "
1 "	15 "	40 "

Ademés los senyors anunciants tenen dret á un número del periódich per cada octau de plana de que consti l' anunci y durant lo temps que aqueix surti. També 's fan preus convencionals según la clase y objecte de l' anunci.

GUANO GAILLARD

CLASE SUPERIOR

*Diposit Central, Juan Roviralta (a) Joa-
net del Gireula. — Carrer del Calvari, 77.*

RIPOLLET

FUNERARIA

LA SEPULCRAL

La sin rival en economía y buen servicio.

Diligencias gratis

— DE —

IGNACIO PUIGNARTÍ

Administración y taller

Sucursal

CARRETAS, 54

METJES, 17

ENTIERROS Y TRASLADOS DE RESUOS Á TODOS
PUNTOS EXPORTACION Á PROVINCIAS

BARCELONA

GRAN MAGATSEM DE FILATS

— D' —

ESTAM Y LLANA

DELS SENYORS

Bach y Trasserra

*especialitat en Chals, Moca-
dors d' abrich, Nubes, etc.*

Carrer de Basea, 31.-1.er

BARCELONA

TALLERS DE IMPREMPTA

LITOGRAFIA Y ENCUADERNACIONES

— DE —

MAGÍ RIBERA

Sant Domingo, 34.-Sabadell

TELÉFONO 159

TRABALLS COMERCIALS

FABRICA DE PLEGADORS D' CARTRÓ

À PREUS FABULOSAMENT BARATOS

PRONTITUT Y ECONOMÍA